

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

1.1.

Luumäen kunta kannattaa työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun siirtoa kunnille kunhan esitystä korjataan erityisesti vaikeimmin työllistyvien työllistämistä heikentävien toimintamallien muutosesitysten osalta. Kunnilla on vahva tahtotila vaikuttaa alueensa elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn.

Etelä-Karjalan kunnat eivät kuulu työllisyyden edistämisen kuntakokeiluihin. Etelä-Karjalassa on kuitenkin totuttu tekemään sopimusperusteista yhteistyötä erityisesti vaikeimmin työllistettävien osalta. Alueellamme on jo vuodesta 2017 toteutettu sopimusperusteista laajennettua monialaisen yhteispalvelun toimintamallia, jossa kaikki TE-toimiston yksilöllisen tuetun työllistymisen palvelulinjan asiakkaat kuuluvat monialaisen yhteispalvelun piiriin lakisääteisistä tyyppikriteereistä riippumatta. Etelä-Karjalassa kunnilla on kyky sopia palvelujen yhteisestä järjestämisestä huomioiden koko maakunnan elinvoima, työssäkäyntialue, koulutuksen järjestäjän tehtävät ja työllistämistä tukevien sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovittamisen tarpeet yhdenvertaisten palvelujen järjestämiseksi. Vaatimus yhdenvertaisista palveluista ohjaa jo itsessään kunnat vapaaehtoisesti hakeutumaan yhteistyöhön niiden palveluiden kohdalla, joissa tarvitaan kuntien välistä yhteistyötä. Työllisyysalueen muodostavien kuntien onkin jo olemassa olevan lainsäädännön pohjalta mahdollista sopia työvoimapalvelujen järjestämisvastuun toteuttamisesta kuntalain (410/2015) 8 luvun 49§ mukaisia kaikkia yhteistoimintamuotoja käyttäen.

Uudistuksen onnistumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että uudistuksen rahoitus ja resurssointi ovat uudistuksen tavoitteisiin nähden riittävät. Kuntaliiton esille nostama työttömyyden painoarvon korotustarve on myös Luumäen kunnan näkökulmasta tarpeellinen. Asukasluvultaan

pienillä alueilla kuten Etelä-Karjalassa suhdannemuutokset heijastuvat nopeasti ja voimallisesti koko seudun työmarkkinoihin.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

1.2.

Uudistuksen ja hallituksen esityksen tavoitteet ovat perusteltuja: työvoimansaataavuuden parantaminen ja työllisyyden edistäminen koko alueen ekosysteemiä hyödyntäen. Hallituksen esitys ei kuitenkaan juurikaan tarjoa uusia keinoja työttömyyden pienentämiseen vaan keskittyy pitkälti siihen, että palvelujen järjestämisvastuu siirretään sellaisenaan valtiolta kunnille.

Suurin toive tavoitteiden saavuttamiseksi kohdistuu kannustavaan rahoitusmalliin. Tärkeimmäksi vaikutusmekanismiksi mainitaankin kannustava rahoitusmalli, joka suosii kuntia/alueita, jotka onnistuvat vähentämään työttömyyttä ja kasvattamaan työllisyyttä. Jotta uudistus saavuttaa sille asetetut tavoitteet, tulisi tehtävien resurssoinnin ja rahoituksen olla oikeasuhtaista ja siirrettävien tehtäväkokonaisuuksien asiakaslähtöisiä ja selkeitä palvelukokonaisuuksia. Tärkeää onkin varmistaa, että uudistuksen rahoitus ja resurssointi ovat uudistuksen tavoitteisiin nähden riittävät. Perustuslakivaliokunta on aiemmin korostanut, että kunnan tehtävistä säädettäessä on myös huolehdittava kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua velvoitteistaan.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

1.3.

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun uudistaminen

Työnhakijoiden ja työnantajien palvelut oltaisiin esityksen mukaan siirtämässä pääosin kuntien tehtäväksi. Vaatimus yhdenvertaisista palveluista ohjaa jo itsessään kunnat vapaaehtoisesti hakeutumaan yhteistyöhön niiden palveluiden kohdalla, joissa tarvitaan kuntien välistä yhteistyötä. Uudistuksessa työvoimapalveluiden järjestämisen edellytykseksi tulisi 20000 henkilön työvoimapohja yhtenäisellä työssäkäyntialueella. Käytännössä näin suuren alueen vaatimus voi heikentää kunnan mahdollisuuksia edistää työllistymistä ja kunnan elinvoimaa. Vaikutukset asiakaslähtöisen ja joustavan palvelun tarjoamiseen ovat kielteisiä.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu

Kunta voisi ehdotetun 2 luvun 2 §:n mukaan järjestää kunnan vastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhden tai useamman kunnan kanssa niin, että työvoiman määrä on vähintään 20 000. Työllisyysalueen tulee lisäksi muodostaa alueellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Etelä-Karjalan maakunnassa vain Lappeenrannan kaupunki täyttää tämän työvoiman määrään liittyvän vaatimuksen yksinään. Työssäkäyntialueen yhtenäisyyden vaatimuksen vuoksi ehdotettu laki edellyttää käytännössä keskuskaupungin ja sitä ympäröivien kuntien muodostamaa yhteistoiminta-aluetta. Suurin osa suuristakaan kaupungeista ei näillä edellytyksillä voisi järjestää palveluja yksinään työvoiman riittävästä määrästä huolimatta.

Etelä-Karjalassa on jo käynnistetty TE2024-uudistuksen valmistelu maakunnalliselta pohjalta ja alueen kunnat ja kaupungit ovat tehneet jo nyt alustavat sitoumukset alueelliseen valmisteluun ja valmistelun resurssointiin sitoutumiseksi. Työllisyysalueen muodostavien kuntien onkin jo olemassa olevan lainsäädännön pohjalta mahdollista sopia työvoimapalvelujen järjestämisvastuun toteuttamisesta kuntalain (410/2015) 8 luvun 49§ mukaisia kaikkia yhteistoimintamuotoja käyttäen.

Perustuslaki ja säätämisyjärjestys

Ehdotetun työvoimapalveluiden järjestämislain 3 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö voi käynnistää neuvottelumenettelyn sellaisen työvoimaviranomaisen kanssa, jonka kyky järjestää työvoimapalveluja on kahden peräkkäisen vuoden aikana merkittävästi heikentynyt verrattuna muihin vastaaviin työvoimaviranomaisiin. Mikäli tilanne ei työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön laatimasta toimintasuunnitelmasta huolimatta kuitenkaan korjaantuisi, laatisivat ministeriöt arvion siitä, onko työvoimaviranomaisena toimivan kunnan tai kuntayhtymän kyky järjestää työvoimapalveluja merkittävästi vaarantunut. Arvio perustuisi kunnan tai kuntayhtymän palvelujen järjestämistä ja saatavuutta sekä taloutta koskevaan kokonaisarviointiin, jossa voidaan huomioida pitkäaikaistyöttömien aktiivointiaste tai muu vastaava työllistämistä edistävä toiminta, yli 12 kuukauden työttömyyden lisääntyminen verrattuna vastaaviin työvoimaviranomaisiin, palveluprosessin toteutumiseen tai jos kyky järjestää työvoimapalveluja on muusta syystä merkittävästi vaarantunut.

Työ- ja elinkeinoministeriön valvontarooli on poikkeuksellinen. Lähinnä vastaava arviointimenettely kunnissa on kuntalain 118 §:n mukainen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely. Mikäli työvoima- ja yrityspalvelujen uudistukseen tarvittaisiin valtion valvontaroolia, tulisi se siirtää aluehallintovirastolle ja/tai kunta- ja aluehallinnon asioista vastaavalle ministeriölle.

Kunnille siirtyvien tehtävien rahoitus

Luumäen kunta pitää hyvänä, että esityksen mukaan valtio sitoutuu korvaamaan tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti.

Kunnille siirtyvien tehtävien rahoitus määräytyisi nykyisen palvelujärjestelmän perusteella. Tällainen rahoitusmallin perusta ei ota riittävästi huomioon siirrettävien tehtävien laajuutta ja vaativuutta eikä se kata kunnalle aiheutuvia muutuskustannuksia. Malli ei käytännössä kannusta kuntia työllisyyden edistämiseen. Lisäksi se on jäykkä eikä reagoi nopeisiin muutoksiin toimintaympäristössä.

Lakiluonnoksen laskelmat on tehty vuoden 2019 kustannustoteutumien perusteella. On kuitenkin huomioitava, että jo vuoden 2022 kustannuksia korottavat mm. uuden Pohjoismaisen asiakaspalvelumallin kustannukset, joiden suuruudeksi on arvioitu 70 miljoonaa euroa. Olisi perusteltua, että kuntien valtionosuuspohjaan siirtyvien tehtävien kustannukset määriteltäisiin lähempänä siirtovuoden toteumaa.

Esityksessä ehdotettu palveluiden rahoituksen kohdentaminen valtionosuuksien kustannuspohjaan pääasiassa kahteen kriteeriin perustuen on ymmärrettävä ja kannustaa kuntia panostamaan työllistämiseen, kun kriteeristöstä 70 prosenttia kohdentuisi työikäisen väestön (ikäryhmä 18–64-vuotiaat) ja 30 prosenttia määräytyisi laajan työttömyyden käsitteen perusteella. Luumäen kunta puoltaa kuitenkin Kuntaliiton esitystä kasvattaa laajan työttömyyden käsitteen painoarvoa vähintään 50 %:iin. Tällöin työttömyyden heikentyessä valtion rahoitusosuus kasvaisi hieman enemmän. Samalla työikäisen väestön säilyminen 50 prosentin painolla takaisi kuitenkin vielä rahoitusjärjestelmän vaatimukset kannustavuudesta. Luumäen kunta huomauttaa, että hallituksen esityksestä jää kokonaan puuttumaan kuntien talouden turvaaminen laajan taantumien tai muun työttömyyden voimakkaan kasvun tilanteissa. Hallituksen esityksessä tulisikin sisällyttää kunnalle jokin turvaava mekanismi ennakoimattomiin poikkeuksellisiin tilanteisiin äkillisen rakennemuutoksen mekanismin ja erikseen säädetyn harkinnanvaraisen valtionosuuden (10 Me koko maan tasolla) rinnalle.

Laajan työttömyyden kriteeri on esityksessä määritelty siten, että se kattaa myös työllistetyt (esimerkiksi palkkatuella työllistetyt). Palkkatuella työllistetyt henkilöt lisäävät siten kriteerin kasvaessa yksittäisen kunnan saamaa valtionosuusrahoitusta. Aiemmin noin 35–40 prosenttia palkkatuella työllistetyistä henkilöistä on työskennellyt kunnissa. Kunta on siten varsin tuloksellisesti toteuttanut työllistämisveloitettaan toimimalla itse palkkatuetun työntekijän työnantajana. Koska kunta ei voi maksaa itselleen palkkatukea, mikä vähentää kunnan kykyä tarjota työtä kaikkein vaikeimmin työllistettävälle henkilölle, joiden työllistämiseen yrityksillä ei ole edellytyksiä esimerkiksi heikentyneiden työelämätaitojen takia. Palkkatuella työllistämisen edellytyksiä heikentäisi myös ehdotus, että palkkatuki ei enää kattaisi palkan sivukuluja ja lomarahaa eikä palkkatukea saisi vuorotteluvapaan sijaisen palkkaamiseen.

Koska uudessa mallissa kunnat eivät voi myöntää palkkatukea itselleen, tippuvat aiemmin kuntiin palkkatuella työllistetyt henkilöt laajan työttömyyden kriteerin ulkopuolelle ja se vaikuttaa suoraan kunnan valtionosuuteen. Laajan työttömyyden kriteerissä tulisi huomioida kunnan itselleen työllistämät henkilöt. Näin kunnilla olisi edelleen kannustin palkata esimerkiksi osatyökykyisiä palkkalistoilleen ja tämä ei aiheuttaisi vääristymää rahoitusjärjestelmään.

Hallituksen esityksen mukaan työttömyysturvaetuuksien kompensatio korvattaisiin kunnille vain poikkileikkaustilanteen mukaisesti, kunnan rahoitusvastuun kehitys riippuisi jatkossa työttömyyden kehityksestä, mutta valtiolta saatava kompensatio pysyisi samana riippumatta siitä, kasvaako työllisten tai työttömien määrä. Tämä ei kannusta kuntia tehokkaaseen toimintaan ja elinvoiman edistämiseen. Näkemyksemme mukaan kompensointiin tulisi tehdä vuosittainen indeksitarkistus, jotta kompensoinnin taso ei vuosien saatossa heikkene.

Uudessa mallissa, jossa palvelujen järjestämisvastuu siirretään kunnille, työmarkkinatuen kuntaosuuksien eli ns. sakkomaksujen kerääminen herättää kysymyksiä. Onko edelleen tarpeen pitää yllä hallinnollisesti työllistävää järjestelmää, jossa valtio rahoittaa valtionosuuksilla kuntien työllisyystoimia ja samalla kerää rahoitusta pois kunnilta sakkomaksuilla? Pelkkä työllistäminen ja sen kautta saatava verotulo olisi riittävä kannustin kunnille työllistää ja satsata alueensa elinvoimaisuuteen. Järjestelmän tarkoituksenmukaisuutta uudessa mallissa tulisi selvittää.

Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta

Rahoitusvastuun laajeneminen kattamaan kaikki työttömyysturvamuodot on merkittävä muutos ja sen vaikutuksia kuntatalouteen ei pysty ennakkoon arvioimaan, kun vielä huomioidaan hallituksen esityksen mukainen esitys, jonka mukaan kunnan rahoitusvastuu ei enää katkeaisi työnhakijan siirtyessä palveluun. Vaikutuksia kuntatalouteen on mahdotonta arvioida koska kokonaisuuteen vaikuttavat myös lukuisat muut päällekkäiset lakimuutokset (palkkatuki, kotouttamislainsäädäntö jne.). Kaikkia uudistuksia ei tulisikaan toteuttaa samaan aikaan, vaan esimerkiksi rahoitusvastuuseen liittyvä muutos tulisi siirtää tulevaisuuteen (siirtymäaika), jolloin uusilla työvoimaviranomaisilla olisi aikaa saada turvata hallinnollisen uudistuksen tuomat mahdolliset haasteet.

Julkisia työvoimapalveluja koskeva sääntely

Esityksen mukaan kuntapohjaisen työvoimaviranomaisen tulisi järjestää nykyisten julkisten työvoimapalvelujen kaltaisia palveluja mm. työnvälityspalveluja, tieto- ja neuvontapalveluja, työnhaku-, ura- ja työhönvalmennusta sekä työvoimakoulutusta. Siirtyvät tehtävät ja niihin liittyvä lainsäädäntö ovat kunnille uusia. Kunnat, jotka eivät ole työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa, eivät ole olleet järjestämisvastuussa siirtävistä palveluista. Siirtyvien palvelujen yksityiskohtainen arviointi on näin ollen haastavaa. Esityksestä ei myöskään käy riittävän yksityiskohtaisesti ilmi, mitkä palvelut siirtyvät kunnille tai mitkä palvelut jäävät valtion vastuulle. Näiltä osin esitystä tulee täsmentää. Luumäen kunta haluaa korostaa, että uudistuksen tavoitteena tulee olla järjestämisvastuun hallinnollisen siirron lisäksi palvelujen ja palveluprosessien uudistaminen huomioiden kuntien nykyisten tehtävien ja vapaaehtoisten tehtävien tarjoamat mahdollisuudet.

Siirtyvien tehtävien epäselvyyden lisäksi myös kunnille siirtyvän henkilöstön määrä jää epäselväksi ja siirtojen taustalla käytettävän työaikakirjauksen todentaminen epävarmaksi. Siirtyvän henkilöstön lukumäärät vaihtelevatkin esityksen eri kohdissa. Ennen järjestämisvastuun siirtoa, tulee olla aukoton varmuus ja valtakunnallisesti yhdenmukainen käsitys siirtyvistä henkilöistä ja tehtävistä.

Esityksessä valtiolle jäävissä tehtävissä on sellaisia tehtäviä, jotka tulisi pikemminkin siirtää suoraan vuoden vaihteessa perustettaville hyvinvointialueelle (Onni-toiminta). KEHA-keskuksen eli kehittämis- ja hallintokeskuksen rooli nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen (ONNI-toiminta) valmennuksen koordinoinnissa, jää perustelematta. Yhteys hyvinvointialueen palveluihin tulee säilyttää nuorten psykososiaalisen tuen osalta ja turvata rahoitus kaikille alueille. Esityksen mukainen tarveharkinta voi pahimmillaan johtaa alueelliseen epätasa-arvon kasvamiseen, tarpeiden painottuessa kasvukeskuksiin.

Työttömyysturvaa koskevat tehtävät

Asiakkaiden palveluun liittyvät tehtävät tulisi siirtää kokonaisuutena, myös harkintaa vaativien työttömyysturvatehtävien osalta. Työttömyysturvatehtävän jakautuminen valtion ja kuntien toimivaltaan kuuluviin asioihin on epätarkoituksenmukaista. On vaikea uskoa, että työttömyysturvaan liittyvää vaativaa harkintaa ei osattaisi tai kyettäisi oppimaan kunnissa. Myös liiallisuuteen menevästä yksityiskohtaisesta sääntelystä tulisi luopua ja siirtää lain painopistettä mahdollistavaan suuntaan.

Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut sekä palvelualusta ja tietosuojat

Luumäen kunta viittaa lausunnossaan näiltä osin Kuntaliiton lausunnossa esiin nostettuihin huomioihin.

Muutokset ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tehtäviin; Yrityksen kehittämisavustus ja yritysten kehittämispalvelut

Huomioiden kuntien vapaaehtoiset yritys- ja elinvoimapalvelut, jää hallituksen esitys laihaksi yrityspalveluja koskevien muutosten näkökulmasta. Esityksen mukaan yrityksen kehittämisavustus ja yritysten kehittämispalvelut ei siirtyisi kuntien tehtäviksi, vaan ne säilyisivät jatkossakin valtakunnallisesti toimeenpantavina ELY-keskusten palveluina, osana niiden yrityspalvelujen kokonaisuutta. Yritysten kehittämispalvelut ja rahoitustehtävät tulisi harkita siirrettäväksi paikallistasolle eli kuntiin tuotettavaksi samaan tapaan kuin muutkin julkiset työvoima- ja yrityspalvelut. Pelkkä starttirahan jakaminen ei takaa yritysten näkökulmasta toivottua palvelujen ja tukimahdollisuuksien yhdenluokun periaatetta.

Lain vaikutusarvioinnissa todetaan, että työvoimapalvelujen hankintatoimen ja palveluiden järjestämistä vastuun siirto kunnille edistäisi alueellisten yrityspalveluiden ja osaamispalveluiden rajapinnan lähentämistä. Työvoimapalvelujen järjestäminen lähellä kunnan tuottamia elinkeinopalveluita sekä työvoimapalvelujen ja muiden kunnan järjestämien palveluiden yhdistäminen tapauskohtaisesti mahdollistaa uudenlaisten palvelukokonaisuuksien hyödyntämisen ja yritys- ja asiakaslähtöisten rekrytointipalvelujen tai osaamispalvelujen tuottamisen. Vastuu näiden palvelujen yhteensovittamisesta jää kunnille vapaaehtoiseksi tehtäväksi. Esitetty työvoimaviranomaisen yhteistoiminta-alue voi johtaa yritysten näkökulmasta hajautettuun palvelumalliin ja ei kannusta kuntia miettimään uudistuksen tuomia uudenlaisen palveluekosysteemin tuomia mahdollisuuksia.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:

Luumäen kunnan näkemyksen mukaan nykytilan arvio jää pitkälti nykyisten lakisääteisten työllisyyspalveluiden kuvaukseksi. Haasteena on, ettei nykyisin välinein palveluiden vaikuttavuutta ole pystytty arvioimaan. Uudistuksen tavoitteena on liittää palveluita monipuolisemmin ja paikallisemmin tukemaan työllisyyttä. Tämän arviointi ja lainsäädännöllinen ohjaus jää kokonaan puuttumaan.

Esitykseen sisältyvän riskiarvion mukaan uudistuksen merkittävimmät riskit liittyvät työvoimaviranomaisen tehtäviin, tietojärjestelmiin, tiedolla johtamisen ja strategisen tason riskeihin sekä kustannuksiin. Esitykseen sisältyy mm. valtion tehtäväksi jääviä tehtäviä, jotka osaltaan aiheuttavat työllisyydenhoidon palvelujen ja prosessien pirstaloitumista.

Vaikutukset kunta talouteen

Kuntien taloudelliset vastuut lisääntyvät merkittävästi muun muassa kannustavan rahoitusmallin johdosta. Esitetyn uudistuksen rahoitusmalliin liittyy merkittävä riski kunnan talouden tasapainolle. Kompensaatio ja taseusmenettelyn määrittäminen poikkileikkaustilanteessa heikentää sellaisten kuntien talouden tasapainoa, joissa on jo ennestään suuri rakenteellinen työttömyys ja joissa pitkäaikaistyöttömyyden ratkaisu työllistämistoimilla on epätodennäköistä. Lisäksi esityksen kuntakohtainen kustannusten nykytila on muodostettu laskennallisesti, koska työvoimapalveluita ei nykyisin järjestetä kuntakohtaisesti.

Esityksen mukaan henkilöasiakkaiden asiointi ja työvoimakoulutuksiin hakeutuminen on mahdollista myös muualla kuin kotikunnan työllisyysalueella ja kotikunta on velvollinen maksamaan asioinnista ja koulutuksista korvausta sille työllisyysalueelle, jossa asiointi tai koulutus tapahtuu. Käytännössä kunta ei pysty vaikuttamaan kustannusten syntymiseen, vaan kunnalle jää esitetyissä tapauksissa pelkästään maksajan rooli. Lainsäädäntöön pitää sisällyttää mekanismeja tilanteen korjaamiseksi.

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtymisestä kuntien vastuulle aiheutuu kunnille merkittävää hallinnollista työtä, muutoksia organisaatiossa sekä johtamisjärjestelmässä. Näitä muutuskustannuksia ei ole huomioitu ja tämä saattaa pahimmillaan vaarantaa muutosprosessin käynnistymisen. Iso hallinnollinen muutos ja siitä johtuvat kustannukset tulisi kompensoida kunnille. Etelä-Karjalassa muutostyö on käynnistetty kuntien omalla kustannuksella, mutta kuntien mahdollisuus resursoida henkilöstöä muutoksen vaatimiin tehtäviin on rajallinen. Onnistunut muutos edellyttää myös nykyisen TE-palvelujen johdon ja henkilöstön sitoutumista ja työajan resurssointia muutoksen läpivientiin. Myös tämä tulee huomioida tulevissa valtion talousarvioissa.

Vaikutukset kuntien toimintaan

Valtion kanssa käytävien yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen selviää kunnan organisaatioon valtiolta siirtyvän henkilöstön määrä. Muutoksen onnistunut toteuttaminen edellyttää tiivistä ja avointa yhteistyötä valtion/alueellisen TE-toimiston ja henkilöstöä vastaanottavan kunnan välillä. Tämä edellyttää molemmin puolista ja avointa keskustelua niin siirtyvistä työtehtävistä kuin henkilöstöstä. Etelä-Karjalassa valmistelutyö on käynnistetty etupainotteisesti laajassa yhteistyössä niin kuntien, TE-palvelujen, ELY:n, tulevan hyvinvointialueen, järjestöjen kuin yritystenkin kanssa. Koska Etelä-Karjala ei ole mukana työllisyyden kuntakoikeiluissa, ei kunnilla ole tosiasiallista kosketuspintaa TE-palvelujen käytänteisiin. TE-palvelun johdon ja henkilöstön sitoutuminen uudistukseen on edellytys muutoksen onnistuneeseen läpivientiin. Kuntien on mahdotonta johtaa muutosta ilman avointa ja sitoutunutta yhteistyötä.

Vaikutukset julkisen työvoima- ja yrityspalvelujen henkilöstöön

Esityksen mukaan TE-palvelujen henkilöstö siirtyisi kuntiin liikkeenluovutuksella eli henkilöstö siirtyisi kunnan palvelukseen niin sanottuina vanhoina työntekijöinä. Kunta olisi velvollinen noudattamaan valtion työ- ja virkaehtosopimusta siirtohetkellä voimassa olevan sopimuskauden loppuun. Tämän jälkeen henkilöstö siirtyisi kuntia koskevan sopimuksen piiriin. Lakiesityksen vaikutusten perustelujen mukaisesti siirtyminen tarkoittaa muutoksia siirtyvän henkilöstön palkkaukseen ja työehtoihin. Asia on tuotava selkeästi esille siirtyvälle henkilöstölle. Kahden erilaisen työ- ja virkaehtosopimuksen soveltaminen aiheuttaa kuntiin tilanteen, jossa samaa työtä tekevä henkilöstö saa eri perusteiden ja eri suuruista palkkaa. Asian avaaminen henkilöstölle tulee hoitaa keskitetysti.

Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksessä todetaan, että palveluverkoston ja työvoimaviranomaisten palvelupisteiden määrän mahdollisella lisääntymisellä voisi olla myönteisiä vaikutuksia heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien, esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien, vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja maahanmuuttajien asemaan sekä heidän käyttämiinsä palveluihin. Kuitenkin aiemmin esitetyt muutokset palkkatukeen, työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin kohdistuvat muutokset sekä kuntouttavan työtoiminnan poistuminen keinovalikoimasta voi sen sijaan palvelupisteiden ennakoidusta määrän lisääntymisestä huolimatta vaikeuttaa nimenomaan haastavimmassa asemassa olevien työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja lisätä kohtuuttomasti kuntien kustannuksia. Vaikeimmin työllistettävien palveluketjut ja hyvinvointialueen rooli tulisi vielä tarkistaa ja varmentaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Huomiot kirjattu kohdassa 1.3.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

Esitetyn uudistuksen mukaan henkilöasiakkaan kotikunnalla olisi velvollisuus korvata työvoimaviranomaiselle kustannukset, jos henkilöasiakas käyttää 2 luvun 7 §:n 2 momentissa määritellyissä tilanteissa muun kuin kotikuntansa mukaan määräytyvän työvoimaviranomaisen palveluita. Esityksen mukaan korvauksen tulisi perustua tuotteistukseen tai tuotehintaan, jolla kunta seuraa omaa toimintaansa tai jolla kuntayhtymä laskuttaa jäsenkuntiansa. Palvelujen korvausperusteista ja laskutusmenettelystä voitaisiin säätää työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella. Tuotteistukseen liittyvien yhtenäisten ohjeiden valmistelu tulisi käynnistää viivytyksettä. Tuotteistukseen ja tuotehinnoitteluun liittyvä hallinnollinen lisätyö tulee korvata kunnille täysimääräisesti, mikäli laskutusmenettelyyn päädytään.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Esitykseen sisältyvät lait tulisivat voimaan pääosin 1.12.2024. Järkevintä olisi siirtää lakien voimaantuloajankohdaksi 1.1.2025. Siirretty ajankohta olisi hallinnollisesti helpompi niin kunnille kuin valtiolle.

Muutoksen toimeenpano vaatii laajaa yhteistoimintaa. Yhteistoiminnan laadukas toteuttaminen edellyttää valtion ja kuntien välistä avointa, selkää ja ratkaisukeskeistä keskustelua sekä sitoutumista muutoksen edistämiseen ja toteuttamiseen.

Esityksen mukaan perehdytysohjelma on osa muutosohjelmaa, ja se suunnitellaan yhdessä kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Perehdytysohjelma pitäisi käynnistää hyvissä ajoin ennen uudistuksen voimaantuloa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Huomiot kirjattu kohdassa 1.3.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

10 §:n mukaan henkilön työssäkäyntialue ulottuu 80 kilometrin etäisyydelle hänen tosiasiallisesta asuinpaikastaan. Esityksen mukaan henkilöasiakas voi asioida tietyin edellytyksin muuallakin kuin kotikuntansa mukaisessa työvoimaviranomaisen palvelupisteessä. Henkilöasiakas voisi hakea palvelua myös muulta kuin kotikuntansa mukaan määräytyvältä työvoimaviranomaiselta, jos hän asuu tai oleskelee muussa kunnassa tai muun työllisyysalueen kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti työn, opiskelun, vapaa-ajanvieton, lähiomaisen tai muun läheisen asumisen tai muun vastaavaan syyn vuoksi. Esityksen mukaan kotikuntana pidetään kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä on merkitty työttömyysetuuden saajan kotikunnaksi. Rahoituksen näkökulmasta työssäkäyntialueen määritelmää tulisi täsmentää siten, että henkilöasiakkaan kotikunta ja sen työssäkäyntialue sisältyvät aina alueeseen, jolta henkilöasiakas on ensisijaisesti velvollinen hakemaan työtä. Nykyinen muotoilu johtaa tilanteisiin, jossa henkilöasiakkaan virallinen kotikunta maksaa kustannukset, vaikka henkilöasiakas tosiasiallisesti asuu kotikunnassaan ja ei hae edes työtä kotikunnan työssäkäyntialueelta. Asia tulisi ratkaista ja tarkastella kuitenkin siten, ettei se estä myöskään työllistymistä toiselle alueelle, mikäli se on työnhakijan näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaannolaissa)**
- **palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys**

Etelä- Karjalassa ollaan sitouduttu alueelliseen valmisteluun ja valmius yhteistoimintaan on olemassa. Luottamalla kuntien kykyyn, osaamiseen ja haluun järjestää palvelut parhaalla mahdollisella tavalla löydetään kullekin alueelle parhaat tavat palveluiden organisointiin ja yhdyspintahaasteiden minimointiin. Vaatimus yhdenvertaisista palveluista ohjaa jo itsessään kunnat vapaaehtoisesti hakeutumaan yhteistyöhön niiden palveluiden kohdalla, joissa tarvitaan kuntien välistä yhteistyötä.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

Ei lausuttavaa.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Säännökset vastaavat nykyistä (2.5.2022 voimaan tullutta uutta asiakaspalvelumallin säännöksiä) ja sen kehittämistarpeet ovat varmuudella niin KEHA-keskuksen kuin ELY-keskuksen tiedossa. Palvelujen tuottamisen kannalta on tärkeää huolehtia riittävästä rahoituksesta palvelujen tuottamiseen ja hankintaan asiakaspalvelumallin vaatimukset huomioiden.

Luvussa 5 säädettäisiin työväilyksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

Pidempään työttömänä olleiden asiakkaiden kohdalla palveluprosessit ovat pitkiä ja erityisesti työkyvyssä olevien haasteiden selvittämisen päävastuu ja palveluprosessit ovat pitkälti tulevan hyvinvointialueen vastuulla. Kunta tai tuleva työvoimaviranomainen ei voi vaikuttaa näiden prosessien toimivuuteen ja resurssointiin. Työnhakuvelvollisuuden asettamista tulisikin selkiyttää ja varmistaa kannustavan rahoitusmallin toimivuus ja oikeudenmukaisuus erityisesti niissä tapauksissa, joissa asiakkaalla on hoitosuhde kesken sosiaali- ja terveystieteiden puolella. Samoin kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden työnhakuvelvollisuutta tulisi selkiyttää. Kuntaa ei voi rangaista työ- ja toimintakyvyn haasteista, joiden hoitoprosessista se ei ole enää vastuussa. Näiden hyvinvointialueelle ohjautuneiden asiakkaiden osalta rahoitusmalli voisi olla samantyyppinen kuin on sairauslomalla olevan työntekijän, jossa kelalta saa korvauksen.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Huomiot kirjattu kohdassa 1.3.

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.**Näkemyksenne:**

Työvoimakoulutusten suhteen on tärkeää mahdollistaa ja edelleen kehittää rakentavaa vuoropuhelua koulutussektorin ja työnantajien kanssa.

Esityksen mukaan henkilöasiakas voisi hakeutua minkä tahansa työvoimaviranomaisen järjestämään työvoimakoulutukseen tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen siitä riippumatta, mikä työvoimaviranomainen on sopinut koulutuksen järjestämisestä. Kotikunta olisi velvollinen korvaamaan myös koulutuksesta aiheutuvat kustannukset. Esitettyä säännöstä tulee täsmentää työvoimakoulutuksen tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun työvoimakoulutuksen osalta siten, että koulutukseen hakeutuminen tulee perustua voimassa olevaan työllistymissuunnitelmaan.

Jatkossa koulutuksen järjestäjä ja työvoimaviranomainen sopivat valtiosuudella rahoitetun työvoimakoulutuksen järjestämisestä alueella. Tällä hetkellä koulutuksen järjestäjät ovat sopineet työvoimakoulutuksen järjestämisestä 15 ELY-keskuksen kanssa. Uudistuksen myötä koulutuksen järjestämisestä sopimisen työmäärä voi lisääntyä, sillä työvoimaviranomaisten toimivien sopijaosapuolien määrä kasvaisi. Lisätyön tuomat haasteet tulee huomioida ja resursoida.

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.**Näkemyksenne:**

Muutosturvakoulutus on uusi säädös. Sen kustannukset tulee korvata täysimääräisesti kunnille.

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.**Näkemyksenne:**

Ei lausuttavaa

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).**Näkemyksenne:**

Työnantajalle myönnettävät tuet (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki)

Lakiesityksessä esitetään palkkatuen osalta sääntelyä muutettavaksi siten, ettei palkkatukea olisi jatkossa mahdollista myöntää kunnalle, kuntayhtymälle eikä näiden määräysvallassa olevalle yhteisölle. Kunnilla on ollut varsinkin heikossa työmarkkina-asetmassa sekä pitkään työttömänä olleiden työllistämässä merkityksellinen rooli. Kunnan palkkatukityöllistäminen on toiminut askeleena avoimia työmarkkinoita kohti. Palkkatuella työllistettyjen kustannusten huomioiminen osana valtionosuutta ei saa vaarantaa heikommassa asemassa olevien työllistymismahdollisuuksia. On huomioitava, että palkkatuen merkitys on erittäin pieni, mikäli yrittäjällä on tarve rekrytoida. Yritysten kyky rekrytoida riippuu pitkälti taloustilanteesta ja kun tarve rekrytointiin ilmenee ovat yritykset yleensä valmiita maksamaan osaavasta työvoimasta. Pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen tarvitaan jatkossakin kuntien ja kolmannen sektorin kaltaisia toimijoita. Esitetyt muutokset herättävät huolta erityisesti vaikeimmin työllistettävien työllistymismahdollisuuksista.

Henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus)

Lakiesityksessä esitetään starttirahaa koskevan sääntelyn muuttamista siten, että yritystoimintaan liittymättömät tulot eivät estäisi starttirahan maksamista kokonaan, vaan ne otettaisiin huomioon starttirahaa vähentävänä. Esitetty muutos on kannatettava.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämismahdolloista.

Näkemyksenne:

Velvoitetyön järjestämisestä aiheutuviin palkkakustannuksiin ei maksettaisi erikseen palkkatukea. Kunnalle maksettaisiin työvoimapalveluiden järjestämiseen valtionosuutta, josta säädettäisiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa. Valtionosuuteen luettaisiin mukaan velvoitetyöstä aiheutuvat palkkakustannukset palkkatuen määrää vastaavalta osin. Tämä tarkoittaisi sitä, että 50 prosenttia työllistetyistä aiheutuvista 10 luvun 5 §:ssä tarkoitetuista palkkatuella katettavista palkkakustannuksista olisi mukana valtionosuuden kustannuspohjassa". Luumäen kunta haluaa huomauttaa, että velvoitetyöllistettävien määrä vaihtelee suuresti eri vuosina ja on ennakoimatonta lyhyelläkin tähtäyksellä. Velvoitetyön jäädessä yksin kuntien vastuulle, on syytä huomioida, että hyvinvointialueiden käynnistymisen myötä noin puolet kuntien tehtävistä siirtyy hyvinvointialueille ja kuntien mahdollisuudet tarjota velvoitetyötehtäviä kaventuu merkittävästi. Kunnilla ei välttämättä ole tarjota työtä omasta organisaatiostaan kaikille työllistämismahdolloista.

piiriin tuleville tälläkään hetkellä, joten heitä on sijoitettu toisten työnantajien palvelukseen. Esityksestä jäi epäselväksi se, että voidaanko esitetyllä rahoitusmallilla työntekijöitä enää siirtää toisen työnantajan ns. käyttäjäyrityksen palvelukseen ja jos niin millä työnantaja ehdoilla.

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Uudistuksessa tulee huomioida kokonaisarkkitehtuuri. Jos järjestelmäkehittämisen vastuu jää valtiolle, tulee vastakin varmistaa, että kehittämistyötä ohjaavat niin kuntien eli työvoimaviranomaisen kuin asiakkaidenkin tarpeet.

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Huomiot kirjattu kohdassa 1.3.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa. Etelä-Karjalan kunnat eivät ole mukana työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtiosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

Huomiot kirjattu kohtaan 1.3.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Huomiot kirjattu kohtaan 1.3,

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

Huomiot kirjattu kohtaan 1.3.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;

Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Huomiot kirjattu kohtaan 1.3.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Lain otsikko ja palvelun nimi on turhan monimerkityksellinen: Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta. Selkeämpi otsikko olisi Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä.

Luumäen kunta näkee erittäin kannatettavana esityksen 3§:n muutoksen, jonka mukaisesti asiakkaalla ei olisi enää aikarajaa TYP-palveluun pääsystä, vaan palveluun pääsy perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen. Näin asiakkaalla on mahdollisuus päästä palveluun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Muutos asiakaskriteerissä voi kasvattaa myös palvelujen käyttöä mutta toisaalta aiemmin kohdennetuilla palveluilla voidaan nopeuttaa työllistymistä. Muutoksen vaikutukset monialaisen tuen yhteispalvelun resurssointiin tulee varmistaa yhteistoimintaan osallistuvien toimijoiden osalta.

Etelä-Karjalassa on pidetty tärkeänä valtakunnallista TYP-ohjausryhmää ja verkoston tukea. Näin ollen Luumäen kunta ei kannata valtakunnallisesta TYP-ohjausryhmästä luopumista. Tarvitaan valtakunnallista kehittämistä ja seurantaa, jotta palvelu on tasalaatuista koko maassa.

Esityksessä ei säädetä yhteistyösopimuksen tekemisestä. On tärkeää, että monialaisesta tuesta tehdään kirjallinen sopimus, jossa sovitaan tarkkaan mm. yhteistoiminnan resurssoinnista ja kustannusten jaosta. Lain viittaus riittävään resurssointiin ei turvaa sitä, että yhteistoimintaan varattaisiin riittävät toimintaresurssit.

Yhteisten kustannusten jakaminen 10§:n 2. momentin mukaisesti henkilöstön määrän perusteella ei ole kannatettavaa. Se johtaa herkästi TYP-työn aliresurssointiin ja siihen, että TYP-työhön osoitetaan vähemmän henkilöstöä, jotta yhteiset kustannukset saadaan pienemmiksi. Resurssointia tulisivin tarkastella laissa pitkäaikaistyöttömien määrä huomioiden ja määrittää henkilöstöresurssi suhteessa asiakasmäärään (vrt. hoitajamitoitus).

Lakiesityksen 16§:ssä ja 17 §:ssä käsitellään nuorten monialaisia palveluja. Esityksen perusteella jää epäselväksi, keskitetäänkö nuorten monialaiset palvelut Ohjaamoihin vai voiko nuori olla myös TYPin asiakkaana. Kokemusten mukaan Ohjaamon monialaiset palvelut eivät ole riittäneet kaikille nuorille, vaan nuoria on ohjautunut lisääntyvässä määrin TYPin asiakkaiksi. Toimiva malli voisi olla sellainen, että Ohjaamon asiakkaana oleva nuori saisi Ohjaamosta yhden oven periaatteella tarvitsemiaan palveluja monialaiset palvelut mukaan lukien. Ohjaamo on vakiinnuttanut paikkansa ja on tunnettu brändi. Etelä-Ka Esityksessä jää epäselväksi myös se, onko työllistymistä edistävällä monialaisella tuella ja nuorten monialaisilla palveluilla yhteinen johtoryhmä vai omat johtoryhmänsä. Etelä-Karjalassa Ohjaamo on kytketty osaksi TYP-johtoryhmää. Esityksen perusteella ei käynyt selväksi myöskään se, onko monialaisten palvelujen asiakastietojärjestelmä käytössä nuorten monialaisissa palveluissa vai miten tiedonkulku eri toimijoiden välillä hoidetaan.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Luumäen kunnan lausuntoa on valmisteltu osana maakunnallista TE2024 valmistelua yhdessä muiden Etelä-Karjalan kuntien ja Lappeenrannan ja Imatran kaupunkien kanssa.

Etelä-Karjalan eri toimijoiden yhteinen huoli on päällekkäisten lainsäädäntömuutosten yhteisvaikutusten arvioinnin haastavuus. Vaikutukset kuntien talouteen ja mahdollisuuteen järjestää laadukkaat työllisyys- ja yrityspalvelut, jäävät avoimiksi. Yhtäaikaiset muutokset rahoituksessa, hallinnossa ja työllistämishdoissa, ovat toiminnan ja talouden näkökulmista suuria riskejä. Uudistusten jaksottamista tulisivin harkita. Erytystä huolta kannetaan pitkään työttöminä olleiden työllistymismahdollisuuksien kaventumisesta kuten palkkatuella työllistämismahdollisuuden

jäämisen pois kuntien keinovalikoimasta. Uudistus ei saa johtaa tilanteeseen, jossa vaikeimmin työllistettävien palvelut vaikeutuu ja vastuu pirstoutuu työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen kesken. Myös yrityspalvelujen kokonaisuuteen tulee kiinnittää edelleen huomiota, jotta uudistukselle asetetut tavoitteet toteutuvat.

Alaheikka Risto
Luumäen kunta